

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 112g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din
articolul 117 alin. (1) din Codul de executare
(*evaluarea bunurilor sechestrate de către executorul judecătoresc*)

CHIȘINĂU
15 iulie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 20 mai 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 15 iulie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă” din articolul 117 alin. (1) din Codul de executare, ridicată de dl Nicolae Galici, parte în dosarul nr. 25-506/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna Ecaterina Silvestru, judecător la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 14 septembrie 2020 debitorul Nicolae Galici a contestat în instanță procesul-verbal de aplicare a sechestrului din 8 septembrie 2020, emis în procedura de executare silită nr. 073-964/20, pretinzând că executorul judecătoresc a stabilit greșit valoarea imobilului sechestrat prin procesul-verbal menționat.

4. În ședința de judecată, dl Nicolae Galici a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a unui text din articolul 117 alin. (1) din Codul de executare, care stabilește că evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă.

5. Prin încheierea sa din 30 aprilie 2021, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

[...].”

Articolul 23
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26
Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 46
Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate.

[...].”

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

7. Prevederile relevante ale Codului de executare, adoptat prin Legea nr. 443 din 24 decembrie 2004, sunt următoarele:

Articolul 21 Executorul judecătoresc

„(1) Executorul judecătoresc este unica persoană autorizată să efectueze executarea silită a documentelor executorii.

[...].”

Articolul 22 Drepturile și obligațiile executorului judecătoresc

„(1) Executorul judecătoresc este în drept:

a) să emită acte procedurale în limitele competenței prevăzute de lege;

[...]

1) să ridice, să depoziteze, să administreze și să vândă bunurile sechestrate în procesul de executare, precum și bunurile gajate;

[...]

(2) Executorul judecătoresc este obligat să întreprindă măsurile prevăzute de lege pentru executarea operativă a documentelor executorii și să explice participanților la procesul de executare drepturile și obligațiile lor.”

Articolul 74 Modalitățile de executare silită

„Executarea silită se efectuează prin:

c) urmărirea bunurilor debitorului prin aplicarea sechestrului pe bunuri și prin vânzarea sau administrarea lor silită;

[...].”

Articolul 117 Evaluarea bunurilor

„(1) **Evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă.** Executorul judecătoresc este obligat să înștiințeze în scris părțile despre faptul determinării valorii bunurilor supuse sechestrului și să explice dreptul acestora de a apela la un evaluator în cazul în care nu sunt de acord cu valoarea determinată de executor.

(2) Dacă evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu.

(3) În cazul în care debitorul sau terțul împiedică accesul evaluatorului la bunul supus evaluării, debitorul sau terțul este lipsit de dreptul de a contesta valoarea stabilită a bunului, iar repararea prejudiciilor rezultate din eventuala diminuare a valorii poate fi pretinsă de la debitor sau terț.

(4) În cazul în care nici o parte în procedura de executare nu contestă în termen prețul stabilit de executorul judecătoresc, evaluarea se prezumă a fi corectă și definitivă.

(5) Cheltuielile de evaluare a bunurilor efectuate de evaluator le suportă persoana care a contestat valoarea determinată de executorul judecătoresc.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. În argumentarea excepției, autorul susține că textul „evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă” din articolul 117 alin. (1) din Codul de executare îi încalcă dreptul la un proces echitabil și la proprietate privată. Potrivit autorului excepției, Legea privind statutul executorului judecătoresc nu-i conferă executorului judecătoresc competența evaluării valorii bunurilor. De altfel, potrivit Legii privind activitatea de evaluare, doar evaluatorii și întreprinderile de evaluare sunt abilitate cu competența evaluării bunurilor.

9. Autorul excepției precizează că executorul judecătoresc nu posedă cunoștințe care să-i permită să evalueze bunurile, fapt care determină concluzia lipsei de obiectivitate a aprecierilor sale privind prețul unui bun. De altfel, în sensul Legii privind activitatea de evaluare, pot realiza activitatea de evaluare doar subiectele care posedă calificarea corespunzătoare și care sunt certificați în acest domeniu.

10. În concluzie, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dreptul executorului judecătoresc de a evalua bunuri fără a deține calificarea corespunzătoare conduce la încălcarea dreptului său de proprietate, garantat de articolul 46 alin. (1) din Constituție. Mai mult, din moment ce textul contestat al articolului 117 alin. (1) din Codul de executare nu stabilește cu o precizie suficientă atribuțiile executorului judecătoresc la evaluarea bunurilor, acesta încalcă și principiul preeminenței dreptului. În esență, autorul excepției afirmă încălcarea articolelor 1 alin. (3), 20, 23 alin. (2), 26 și 46 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de executare, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate, ridicată de către debitor într-un proces din fața instanței de judecată (a se vedea § 4 *supra*), este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

14. Curtea reține că obiectul excepției îl constituie textul „evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă” din articolul 117 alin. (1) din Codul de executare.

15. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor prezentei sesizări.

16. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect soluționarea contestației de anulare a procesului-verbal privind aplicarea sechestrului, care conține mențiunea referitoare la valoarea de piață a bunurilor sechestrate. Curtea admite că instanța de judecată va analiza temeinicia contestației aplicând și textul de lege contestat. Așadar, textul de lege contestat ar putea fi aplicat în cauza în care a fost ridicată excepția.

17. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată (DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27). Curtea trebuie să verifice, prin prisma argumentelor autorului sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18).

18. Autorul sesizării susține că dispozițiile contestate încalcă articolele 1 alin. (3) [*preeminența dreptului*], 20 [*accesul liber la justiție*], 23 alin. (2) [*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*], 26 [*dreptul la apărare*] și 46 alin. (1) [*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*] din Constituție.

19. Curtea a notat în jurisprudența sa că articolul 1 alin. (3) din Constituție nu poate fi analizat în mod individual, ci poate interveni dacă este constatată aplicabilitatea unei prevederi din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 19 din 24 septembrie 2019, § 16). Cu privire la pretinsa încălcare a articolului 23 din Constituție, Curtea precizează că acesta nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale (a se vedea HCC nr. 15 din 28 aprilie 2021, § 20).

20. Cu privire la criticile de neconstituționalitate invocate din perspectiva articolului 26 din Constituție, care stabilește dreptul la apărare, Curtea constată că autorul nu a formulat o critică veritabilă de neconstituționalitate. În situații similare, Curtea a respins ca inadmisibile sesizările formulate, precizând că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretinsei neconformități a prevederilor legale contestate cu acesta, nu echivalează cu un argument (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 33 din 19 martie 2020, § 31).

21. Curtea reține că legislatorul i-a recunoscut executorului judecătoresc, prin textul contestat, competența evaluării bunurilor sechestrate în procedura de executare silită. Chiar dacă executorul judecătoresc este investit cu o asemenea competență, Curtea constată că norma care o reglementează are o sferă de aplicare restrânsă, stabilind în mod limitativ atât cazurile, cât și condițiile în care executorul judecătoresc poate evalua bunurile sechestrate. Articolul 117 alineatul (1) din Codul de executare stabilește, *inter alia*, că evaluarea se realizează la prețurile medii de piață din localitatea respectivă, iar dacă este necesar, executorul ar putea să antreneze fie un specialist, fie un expert, în condițiile articolelor 56 și 58 din Codul de executare, care să contribuie la evaluarea bunurilor sechestrate.

22. Curtea reține că Codul de executare obligă executorul judecătoresc să notifice părțile despre determinarea valorii bunurilor sechestrate și să le

explice dreptul lor de a apela la un evaluator [articolul 117 alin. (1) teza a doua]. În cazul în care evaluarea bunurilor este dificilă ori debitorul sau creditorul nu este de acord cu valoarea bunului determinată de executorul judecătoresc, acesta din urmă va antrena în evaluare un evaluator în domeniu [articolul 117 alin. (2)]. De asemenea, Curtea constată că Codul de executare conține și alte mijloace de protecție a intereselor patrimoniale ale părților în procedura de executare, stabilind, spre exemplu, că procesul-verbal de sechestrare a bunurilor poate fi contestat în instanța de judecată în termen de șapte zile de la data întocmirii sau comunicării lui [articolul 118 alin. (5)].

23. Curtea Europeană a menționat că, deși articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenție nu stabilește, în mod expres, obligații procedurale, dreptul național trebuie să-i ofere persoanei posibilitatea de a-și prezenta cazul său în fața unei autorități competente să se pronunțe în privința măsurii care îi afectează dreptul de proprietate (a se vedea *Vrzić v. Croația*, 12 iulie 2016, § 110). Sub acest aspect, Curtea Europeană a reținut că articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție obligă statele contractante să instituie proceduri judiciare care implică garanții procedurale suficiente și care le permit, prin urmare, tribunalelor naționale să hotărască în mod efectiv și corect cu privire la orice litigii privind dreptul de proprietate dintre indivizi sau dintre indivizi și stat (a se vedea *Zagrebačka banka d.d. v. Croația*, 12 decembrie 2013, § 267).

24. Curtea constată că astfel de exigențe sunt prevăzute în dreptul național și, așa cum a fost menționat *supra* la § 22, ele sunt apte să protejeze dreptul de proprietate privată al debitorului în procedura de executare silită. Prin urmare, Curtea respinge criticile de neconstituționalitate invocate din perspectiva articolului 46 alin. (1) din Constituție.

25. Curtea reține că autorul excepției a invocat și faptul că textul de lege contestat afectează caracterul echitabil al procedurii din fața instanței de judecată. Cu privire la acest aspect al sesizării, Curtea menționează că nu întrevide cum este afectat caracterul echitabil al procedurii. Curtea observă că textul contestat nu-i neagă autorului excepției dreptul de a ataca în instanța de judecată procesul-verbal de sechestrare și nici nu stabilește condiții care ar face ca procedurile să fie inechitabile. De altfel, în cadrul procedurii judecătorești, autorului îi sunt garantate atât posibilitatea de a prezenta probe privind netemeinicia procesului-verbal de sechestrare, cât și posibilitatea realizării elementelor dreptului său la un proces echitabil.

26. Așadar, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind excepția de

neconstituționalitate a textului „evaluarea bunurilor supuse sechestrului se efectuează de către executorul judecătoresc la prețurile medii de piață din localitatea respectivă” din articolul 117 alin. (1) din Codul de executare, ridicată de dl Nicolae Galici, parte în dosarul nr. 25-506/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 15 iulie 2021
DCC nr. 115
Dosarul nr. 112g/2021*